

Täysistunto

Tiistai 10.5.2022 klo 14.00—17.43

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työntekijän eläkelain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 30/2022 vp
Valiokunnan mietintö StVM 6/2022 vp

Toinen käsittely

Puhemies Matti Vanhanen: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Keskustelu, edustaja Juuso.

Keskustelu

15.49 **Kaisa Juuso ps:** Arvoisa puhemies! Hallitus esittää työntekijän eläkelain ja siihen liittyvien lakien muuttamista asiakashyvityksen laskemisen sekä vanhuuseläkevastuiden joustamisen mahdollistamisen osalta. Perussuomalaisten valiokuntaryhmä pitää sinänsä perusteltuna esityksen tavoitteita siitä, että työeläkevakuutusyhtiöt pyrkivät järjestämään toimintansa mahdollisimman tehokkaasti, hoitokustannukset sekä asiakashyvitykset ovat selkeitä ja läpinäkyviä eikä yhtiöiden tarvitse heikossa sijoitusmarkkinatilanteessa tehdä pitkän aikavälin sijoitustuottojen tavoittelun kannalta epäoptimaalisia sijoituspäätöksiä vakavaraisuutensa säilyttämiseksi. Perussuomalaisten valiokuntaryhmä jakaa kuitenkin valiokunnan asiantuntijakuulemisissa ilmenneet huolet EU-oikeudellisen arvioinnin puutteellisuudesta sekä siitä, vastaavatko esityksessä esitetyt toimenpiteet sen perusteeksi esitettyihin tavoitteisiin. Perussuomalaisten valiokuntaryhmä pitää tärkeänä, että tehtäessä uudistuksia työeläkejärjestelmään varmistetaan siitä, että suomalaisen työeläkejärjestelmän EU-oikeudellisen aseman pysyvyys varmistetaan.

Kuten Finanssivalvonta kuulemisissa on tuonut esiin, pelkkä nimellinen tai periaatteellinen kilpailun lisääntyminen ei riitä muutoksen perusteeksi vaan muutoksesta tulisi koitua myös tosiasiallisia tehokkuushyötyjä järjestelmän kokonaisuuden tasolla arvioituna. Lisäksi muutokseen liittyvät riskit on arvioitava perusteellisesti ja tuotava läpinäkyvästi päätöksenteon pohjaksi, jotta voidaan varmistaa, että työeläkejärjestelmä säilyy jatkossakin EU:n kilpailulainsäädännön soveltamisalan ulkopuolella. Tarkastelun kannalta oleellista on, että esitetyt muutokset lisääisivät koko työeläkejärjestelmän tehokkuutta eivätkä pelkäävät kilpailua ja siirtoliikettä yhtiöiden välillä. Perussuomalaisten valiokuntaryhmä katsoo Kilpailu- ja kuluttajaviraston sekä Finanssivalvonnan asiantuntijalausuntoihin perustuen, ettei esitys tältä osin sisällä riittävää riskiarviota.

Perussuomalaisten valiokuntaryhmä yhtyy myös Kilpailu- ja kuluttajaviraston näkemykseen siitä, ettei esityksessä tai myöskään kuulemisissa ole käynyt ilmi, miksi ehdotetun kaltainen uudistus ylipäänsä on tarpeen ottaen huomioon, että yhtiöiden erot vakuutus-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 52/2022 vp

ten hoidon tehokkuudessa vaikuttavat jo nykyisellään yhtiöiden maksamiin asiakashyvytyksiin ja siten mekanismi, joka kannustaa yhtiöitä pyrkimään toimintansa tehostamiseen, on jo olemassa. Kuulemisissa ei ole käynyt ilmi, miksi tämä jo olemassa oleva mekanismi ei ole riittävä kilpailulla tavoiteltujen tehokkuushyötyjen syntymiseksi tai kuinka konkreettisesti esitetty muutos lisäisi tavoiteltujen tehokkuushyötyjen syntymistä. Finanssivalvonta on asiantuntijalausunnossaan huomauttanut, että ehdotetun muutoksen jälkeen asiakkaan tulisi vertailla kahta yhtiökohtaista maksun osaa: hoitokustannusosaa ja asiakashyvitystä, mikä vaikeuttaisi yhtiöiden vertailua nykyisestä. Siten muutos ei tue esityksen tavoitteita maksun selkeydestä ainakaan asiakkaan näkökulmasta.

Hallituksen esityksessä on mainittu tehostamisvaatimus, joka pitää sisällään sen, että kilpailun ja kilpailun nimissä tehtävien toimenpiteiden on kokonaisuutena säästettävä työeläkejärjestelmän varoja. Kun otetaan huomioon sekä tehostamisvaatimus että edellä sanottu, niin pelkkä mahdollisuus yhtiöiden välisen kilpailun jonkinasteiseen lisääntymiseen vaikuttaa heikolta perusteelta muutokselle. Näin on varsinkin, kun esityksessä ei mitenkään arvioida, tehostaisiko muutos työeläkejärjestelmän toimeenpanoa kokonaisuutena.

Finanssivalvonta on myös nostanut esiin sen, että vaikka ehdotus parantaa työeläkelaitosten riskinkantokykyä heikossa sijoitusmarkkinatilanteessa suhteessa nykytilanteeseen, mahdollinen riskinoton lisääminen jo aiemmassa vaiheessa pienentää ehdotuksen positiivisia vaikutuksia riskinkantokykyyn, koska korkeammalla riskitasolla vakavaraisuus heikenee nopeammin markkinatilanteen heikentyessä. Jos työeläkelaitokset kasvattavat riskinottoaan ehdotetun lain mahdollistamissa rajoissa jo aiemmin, ehdotus ei paranna merkittävästi työeläkelaitosten riskinkantokykyä poikkeuksellisen heikossa markkinatilanteessa suhteessa nykytilaan. Esitetyt muutokset eivät siten käytännössä tue esityksen tavoitteita.

Finanssivalvonnan mukaan sijoitusriskin yleinen lisääminen tulisi valmistella ja suunnitella merkittävästi avoimemmin ja huolellisemmin kuin vain kertomalla sen olevan oheisvaikutus esityksessä, jolla tavoitellaan riskinkantokyvyn vahvistamista poikkeuksellisen heikossa markkinatilanteessa. Ehdotettu muutos vahvistaa vain teknisesti eläkelaitosten vakavaraisuutta heikossa markkinatilanteessa. Tämä heikentää järjestelmän läpinäkyvyyttä ja selkeyttä entisestään. Ehdotus sallii varojen siirron rahastoiduista vanhuuseläkeistä vakavaraisuuspääomaan sitä vahvistaen, mikä mahdollistaa rahastojen pysyvän pienemisen, jos otetut riskit toteutuvat. Ehdotettu muutos siirtää riskiä eläkelaitokselta eläkemaksun maksajille ja eläkkeensaajille.

Perussuomalaisten valiokuntaryhmä jakaa Finanssivalvonnan esittämän huolen ja katsoo, että työeläkejärjestelmän keskeisenä tavoitteena tulee olla vanhuuseläkerahastojen riittävyys turvaaminen ja sijoitusriskin siirtäminen eläkemaksun maksajille ja eläkkeensaajille on periaatteellisella tasolla merkittävä muutos, johon ei ole perusteltua ryhtyä etenkään ilman asianmukaisia ja riittäviä vaikutusarvioita.

Perussuomalaisten valiokuntaryhmä esittää edellä esitetyin perustein hallituksen esitykseen sisältyvien lakiehdotusten hylkäämistä ja valmistelua uudestaan siten, että erityisesti Finanssivalvonnan sekä Kilpailu- ja kuluttajaviraston esiin nostamat ongelmat tulevat asianmukaisesti huomioiduiksi.

Perussuomalaisten valiokuntaryhmä kiinnittää myös huomiota potentiaalisilta vaikutuksiltaan hyvin merkittävän asian erittäin suppeaan käsittelyyn eduskunnassa. Vaikka työeläkejärjestelmän toimivuudella on yhteiskunnallisesti erittäin suuri merkitys, asiaa on käsitelty ainoastaan sosiaali- ja terveysvaliokunnassa. Perussuomalaisten valiokuntaryhmä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 52/2022 vp

katsoo, että asian merkittävyys huomioiden esitettyjä muutoksia tulisi arvioida myös talousvaliokunnassa sekä työelämä- ja tasa-arvovaliokunnassa.

Edellä olevan perusteella ehdotan, että hallituksen esitykseen sisältyvät lakiehdotukset hylätään.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Ranne.

15.57 **Lulu Ranne ps:** Arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Juuson tekemää hylkäysehdotusta.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.